

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2019/108

Karar Sayısı : 2019/101

Karar Tarihi: 25/12/2019

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Bakırköy 13. İş Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 13/6/1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tazimi Hakkında Kanun'un 4/1/1961 tarihli ve 212 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle değiştirilen 14. maddesinin ikinci fıkrasının Anayasa'nın 2., 5., 10., 11., 48. ve 49. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Ödenmeyen ücret alacaklarının günlük yüzde beş fazlasıyla tahsiline karar verilmesi talebiyle açılan alacak davasında itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 14. maddesi şöyledir:

“Ücret

Madde 14- (Değişik: 4/1/1961 - 212/1 md.)

(Değişik birinci fıkra: 17/4/2008-5754/83 md.) Kararlaştırılan ücret, her ay peşin olarak ödenir. İlave ücretlerin sigorta primlerinin ödenmesi mecburidir. Çalıştırılan gazetecinin ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakının özel olarak açılan banka hesabına yatırılmak suretiyle ödenmesi hususunda; tabi olduğu vergi mükellefiyeti türü, işletme büyüklüğü, çalıştırdığı gazeteci sayısı, işyerinin bulunduğu il ve benzeri gibi unsurları dikkate alarak işverenleri zorunlu tutmaya, banka hesabına yatırılacak ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakın, brüt ya da kanuni kesintiler düşüldükten sonra kalan net miktar üzerinden olup olmayacağını belirlemeye Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığından sorumlu Devlet Bakanlığı müştereken yetkilidir. Çalıştırdığı gazetecilerin ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını özel olarak açılan banka hesapları vasıtasıyla ödeme zorunluluğuna tabi tutulan işverenler, gazetecilerin ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaklarını özel olarak açılan banka hesapları dışında ödeyemezler. Gazetecinin ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaklarının özel olarak açılan banka hesaplarına yatırılmak suretiyle ödenmesine ilişkin diğer usul ve esaslar anılan bakanlıklarca müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Gazetecilere ücretlerini vaktinde ödemeyen işverenler, bu ücretleri, geçecek her gün için yüzde beş fazlasıyla ödemeye mecburdurlar.

Mukavele müddeti sona ermeden evvel kendisine atfedilebilecek bir kusuru olmaksızın işine son verilen gazeteci, peşin almış olduğu ücretin henüz işlememiş bulunan kısmını iade etmeye mecbur tutulamaz.

Gazeteciler her hizmet yılı sonunda işverenin sağladığı karın emeklerine düşen nispi

karşılığı olarak asgari birer aylık ücret tutarında ikramiye alırlar.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ASLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Recep KÖMÜRCÜ, Serdar ÖZGÜLDÜR, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU ve Selahaddin MENTEŞ'in katılımlarıyla 4/12/2019 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Fatih TORUN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kanun hükmü, dayanan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. İtirazın Gerekçesi

3. Başvuru kararında özetle; iş sözleşmesiyle işçi statüsünde çalışanların büyük bölümünün 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'na tabi olarak çalıştığı, bunun yanı sıra basın sektöründe çalışan gazetecilerin tabi olduğu 5953 sayılı Kanun gibi özel kanunların da bulunduğu, 4857 sayılı Kanun'a tabi olarak çalışan işçilerin ücret alacaklarının zamanında ödenmemesi durumunda en yüksek banka mevduat faizinin uygulanmasının öngörüldüğü, basın çalışanlarına ücret ve fazla çalışma ücreti alacaklarının zamanında ödenmemesi hâlinde ise temerrüt şartı dahi aranmaksızın borcun günlük yüzde beş, yıllık yüzde 1.825 fazlasıyla ödenmesinin gerektiği, ayrıca bu zamlı ödemeye yıllık yüzde dokuz oranında yasal faizin uygulandığı, bu durumda basın mesleğinde çalışanların diğer çalışanlara göre yüz kat daha fazla ödeme alabildiği, çalışanlar açısından ücretin zamanında ödenmemesi durumunda uygulanacak zam ve faiz oranında yüz kat gibi bir fark oluşması nedeniyle diğer çalışanlara göre gazetecilere bariz bir ayrıcalığın tanındığı, bu durumun kanun önünde eşitlik, hukuk devleti ve hukuki güvenlik ilkelerini zedelediği, gazetecilerin görevleri ve konumları gereği diğer çalışanlardan farklı olduğu düşünülse bile zam ve faiz oranında yüz kat gibi bir fark oluşmasının makul ve ölçülü olmadığı, söz konusu hükmün basın mesleğinde çalışanlar ile çalıştıranlar arasında serbestçe sözleşme yapılmasını önlediği için sözleşme hürriyetini de ihlal ettiği, ayrıca çalışma barışına zarar verdiği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 5., 10., 11., 48. ve 49. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

B. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

4. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 13. maddesi yönünden de incelenmiştir.

5. Kural; gazetecilere ücretlerini vaktinde ödemeyen işverenlerin, bu ücretleri, geçecek her gün için yüzde beş fazlasıyla ödemeye mecbur olduklarını hükme bağlamaktadır.

6. Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuki güvenliği sağlayan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

7. Kanunların kamu yararının sağlanması amacıyla yönelik olması genel, objektif, adil kurallar içermesi ve hakkaniyet ölçütlerini gözetmesi hukuk devleti olmanın gereğidir. Bu nedenle kanun koyucunun hukuki düzenlemelerde kendisine tanınan takdir yetkisini anayasal sınırlar içinde adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini gözönünde tutarak kullanması gerekir.

8. Anayasa'nın "Çalışma ve sözleşme hürriyeti" başlıklı 48. maddesinde "Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir. Özel teşebbüsler kurmak serbesttir./ Devlet, özel teşebbüslerin milli ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürümesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri alır." denilerek çalışma ve teşebbüs hürriyeti güvence altına alınmıştır.

9. Çalışma hürriyeti kişinin çalışıp çalışmama, çalışacağı işi seçme ve çalıştığı işten ayrılma özgürlüğünü korumakta ve ücretli olarak bağımlı çalışma hakkı kadar iktisadi ve ticari faaliyet yapma ve mesleki faaliyette bulunma hakkını da içermektedir. Çalışma hürriyetinin bir parçası olan özel teşebbüs hürriyeti de her gerçek veya özel hukuk tüzel kişisinin tercih ettiği alanda iktisadi-ticari faaliyette bulunmak üzere teşebbüs kurabilmesini, dilediği mesleki faaliyete girebilmesini ve faaliyetiyle mesleğini devletin veya üçüncü kişilerin müdahalesi olmaksızın dilediği biçimde yürütebilmesini güvence altına almaktadır.

10. İtiraz konusu kural, gazetecilere ücretlerinin gününde ödenmemesi durumunda bu ücretlerin her geçen gün için yüzde beş fazlasıyla ödenmesine ilişkin olup bu oran yıllık yüzde 1.825'e tekabül etmektedir. Söz konusu kural, bu kuralın icrası ve doğurduğu sonuçlar bakımından basın sektöründe faaliyette bulunan teşebbüs ve işletmeleri doğrudan etkileyebilecek niteliktedir. Bu nedenle kuralın Anayasa'ya uygunluk denetiminin öncelikle basın sektöründe faaliyet yürüten kişilerin teşebbüs özgürlüğü çerçevesinde ele alınması gerekir.

11. Anayasa'nın 13. maddesinde "Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz." denilmektedir. Buna göre teşebbüs hürriyetine sınırlama getiren kanuni düzenlemelerin Anayasa'da öngörülen sınırlama sebebine uygun olması ve ölçülü olması gerekir.

12. Ölçülülük ilkesi elverişlilik, gereklilik ve orantılılık olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. Elverişlilik öngörülen sınırlamanın ulaşılmak istenen amacı gerçekleştirmeye elverişli olmasını, gereklilik ulaşılmak istenen amaç bakımından sınırlamanın zorunlu olmasını, diğer bir ifadeyle aynı amaca daha hafif bir sınırlama ile ulaşılmamasının mümkün olmamasını, orantılılık ise hakka getirilen sınırlama ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gerekliliğini ifade etmektedir.

13. Anayasa'nın 13. maddesi; hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasını, ilgili temel hak ve özgürlüğe ilişkin Anayasa maddesinde gösterilen özel sebeplerin bulunmasına bağlı kılmuştur. Bununla birlikte Anayasa Mahkemesi kararlarında, özel sınırlama nedeni öngörülmemiş özgürlüklerin de o özgürlüğün doğasından kaynaklanan bazı sınırlarının bulunduğu, ayrıca Anayasa'nın başka maddelerinde yer alan hak ve özgürlükler ile devlete yüklenen ödevlerin de temel hak ve özgürlüklere sınır teşkil edebileceği kabul edilmektedir (AYM, E.2013/95, K.2014/176, 13/11/2014; AYM, E.2014/177, K.2015/49, 14/5/2015).

14. Anayasa'nın "Ücrette adalet sağlanması" başlıklı 55. maddesinde, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri için devletin gerekli önlemleri alacağı öngörülerek, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret almaları anayasal güvence altına alınmıştır.

15. İşçinin emeğinin karşılığı olan ücret gelirini korumak ve bu yolla kamu düzenini sağlamak amacıyla birtakım hukuki düzenlemelerin yapılması doğaldır. Mevzuatımızda da işçi ücretlerini koruyucu hükümlere yer verilmiş ve bu suretle işçi için önem arz eden ücret alacağının güvence altına alınması hedeflenmiştir. İş hukukumuzda işçinin gereksinimleri asgari ücret yolu ile asgari düzeyde karşılanmaya çalışılmış olsa da bu ücretin eksiksiz ve zamanında ödenmesini sağlamak üzere kanuni düzenlemelere yer verilmesi ücretin sosyal karakterinin getirdiği bir ihtiyaçtır. Ücret hakkının gerçek anlamda korunması sadece işçiye adaletli bir ücret sağlamayla değil bu ücretin işçiye tam ve zamanında ödenmesini sağlayacak güvenceli bir düzenin kurulabilmesiyle mümkün olacaktır.

16. Bu çerçevede devletin, pozitif yükümlülükleri bağlamında ücrette adaletin sağlanması için çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri almak amacıyla teşebbüs hürriyetine sınırlamalar getirmesi mümkündür.

17. Gazeteciliğin diğer iş kollarına göre farklı çalışma tarzı ve demokratik toplumun varlığında ve devam ettirilmesinde sahip olduğu önemli rolü nedeniyle bazı özel düzenlemelere bağlı kılınması konusunda gazeteciler yönünden farklı bir koruma rejiminin benimsenmesi kanun koyucunun takdirindedir. Toplumun doğru bilgilendirme gibi önemli görevleri bulunan gazetecilerin bu görevi yerine getirirken işverenin etkisinden mümkün olduğu kadar arındırılmaları ve bunun için de ücretlerinin güvence altına alınması gerekmektedir. Bazı alacakların gününde ödenmemesi hâlinde günlük yüzde beş fazlasıyla ödenmesi gerektiği yönündeki düzenlemenin amacının da toplumu doğru bilgilendirme görevi olan gazetecilerin ücret alacaklarını güvence altına almak olduğu anlaşılmaktadır.

18. Bu bağlamda gazetecilerin demokratik toplumda yükledikleri görev ve sorumluluklarını en iyi şekilde yerine getirebilmeleri için diğer ücretlilere göre ücret alacaklarının özel düzenlemelerle teminat altına alınmasının anılan amaca ulaşma yönünde elverişli ve gerekli olmadığı söylenemez.

19. Ancak getirilen sınırlamanın orantılı bir tedbir olup olmadığı da değerlendirilmelidir. Kişilerin iktisadi faaliyetlerini etkileyebilecek düzenlemeler açısından orantılılık ilkesi kamu yararı ile kişinin teşebbüs hürriyetinden yararlanabilmesi arasında makul bir denge kurulmasını gerektirmektedir. Bir başka ifadeyle işverenin teşebbüs özgürlüğü ile gazetecilerin ve toplumun çıkarları arasında makul bir denge kurulmalıdır. Bu

bağlamda ücret alacaklarının zamanında ödenmemesi durumunda uygulanacak yaptırımın teşebbüs sahiplerine aşırı ve katlanılamaz bir külfet yüklememesi gerektiği açıktır. Çok yüksek meblağlara ulaşabilen yüzde beş fazla ödeme kuralının işverene aşırı bir külfet getirdiği ve bu sınırlamanın sebepsiz zenginleşmeye sebep olabileceği anlaşılmaktadır.

20. Ülkemizde reel enflasyon ve yasal faiz oranları dikkate alındığında yılda yüzde 1.825 oranında fazla ödemeye ulaşabilen sorumluluğun orantılı bir sınırlama öngördüğü söylenemez.

21. Yüzde beş fazla ödemenin yılda yüzde 1.825 oranına ulaşabilmesinin yanı sıra 4857 sayılı Kanun'dan farklı olarak ücretin ödenme zamanının 5953 sayılı Kanun'da belirlenmiş olması nedeniyle gazeteciler yönünden temerrüt şartı da aranmayacaktır. Bir başka ifadeyle ücretin ödenme zamanı kesin biçimde Kanun'da gösterildiğinden ücret alacağı ile birlikte yüzde beş fazla ödeme talep edebilmek için işverenin temerrüde düşürülmesi dahi gerekmemektedir. Bunun yanı sıra yüzde beşlik fazla ödemeye faiz yürütülmesi de mümkün olup ücret alacağı ile yüzde beşlik fazla ödemeye ayrıca yasal faiz uygulanabilecektir.

22. Gazetecinin ücretini korumak ve elde edemediği ücretin zamanında ödenmesini sağlamak için kuralla getirilen ekonomik tedbirin ağırlığı dikkate alındığında böyle bir ödemeye karar verildiği zaman ulaşılan miktar, işverenin ekonomik varlığını ve geleceğini ağır bir şekilde etkileyebilecektir.

23. Açıklanan nedenlerle kuralla teşebbüs ve çalışma özgürlüğüne getirilen sınırlamanın orantısız olduğu ve bu nedenle kuralın ölçülülük ilkesini ihlal ettiği anlaşılmaktadır.

24. Diğer iş kollarına göre farklı çalışma tarzı ve demokratik bir toplumda sahip olduğu önemli rol nedeniyle gazetecilerin ücret alacağının teminat altına alınması amacıyla özel düzenlemeler yapılması kanun koyucunun takdirindedir. Ancak itiraz konusu kural gereğince ücret alacaklarının zamanında ödenmemesi durumunda temerrüt şartı dahi aranmaksızın günlük yüzde beş, yıllık yüzde 1.825'e varan oranda fazla ödeme yapılması zorunluluğu ve bu fazla ödemeye yasal faiz uygulanması sonucunda ücret olarak ödenmesi gereken çok yüksek meblağların ortaya çıkması hukuk devletinin gereklerinden olan adalet ve hakkaniyet ilkeleriyle de bağdaşmamaktadır.

25. Diğer taraftan Anayasa'nın 10. maddesinde "*Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir./ Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz./ Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz./ Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz./ Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar*" denilmek suretiyle kanun önünde eşitlik ilkesine yer verilmiştir.

26. Anayasa'nın anılan maddesinde belirtilen kanun önünde eşitlik ilkesi hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı aynı durumda bulunan kişilerin kanunlar karşısında

aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

27. İş sözleşmesi ile işçi statüsünde çalışmakla birlikte farklı kanun hükümlerine tabi olan işçilerin ücret alacaklarının zamanında ödenmemesi durumuna ilişkin olarak eşitlik ilkesi yönünden yapılacak anayasallık denetiminde öncelikle Anayasa'nın 10. maddesi çerçevesinde aynı ya da benzer durumda bulunan kişilere farklı muamelenin mevcut olup olmadığı tespit edilmeli, bu bağlamda aynı ya da benzer durumdaki kişiler arasında farklılık gözetilip gözetilmediği belirlenmelidir. Bundan sonra farklı muamelenin nesnel ve makul bir temele dayanıp dayanmadığı ve nihayetinde nesnel ve makul bir temele dayanıyorsa söz konusu farklı muamelenin ölçülü olup olmadığı hususları irdelenmelidir.

28. İş sözleşmesi; bir çalışan ile işveren arasında kurulan iş ilişkisine dayalı, işçinin iş görmeyi işverenin de bu işe karşılık ücret ödemeyi taahhüt ettiği sözleşmedir. İş sözleşmesi ile işçi statüsünde çalışanların büyük bölümü 4857 sayılı Kanun'a tabi olarak çalışmakla birlikte basın sektöründe çalışan gazetecilerin tabi olduğu 5953 sayılı Kanun gibi özel iş kanunları da bulunmaktadır.

29. Bu itibarla ücretlerin zamanında ödenmemesi durumu bakımından, farklı kanun hükümlerine tabi olmakla birlikte iş sözleşmesiyle işçi statüsünde çalışan kişilerin karşılaştırma yapılmaya müsait olacak şekilde benzer durumda oldukları açıktır. Öte yandan ücret alacaklarının zamanında ödenmemesi durumuna ilişkin olarak 4857 sayılı Kanun'a tabi olarak çalışan işçiler için en yüksek banka mevduat faizinin uygulanması öngörülmüştür. Basın sektöründe çalışan gazetecilere ücret alacaklarının zamanında ödenmemesi durumunda ise günlük yüzde beş oranında fazla bir ödemenin düzenlendiği, bu yolla 5953 sayılı Kanun'a tabi çalışan gazeteciler ile diğer kanunlara tabi çalışan işçiler arasında bir farklılık yaratıldığı anlaşılmaktadır.

30. Eşitlik ilkesinin gereği olarak karşılaştırma yapılmaya müsait olacak şekilde benzer durumda olanlar arasından bir kısmı lehine getirilen farklı düzenlemenin bir ayrıcalık tanınması niteliğinde olmaması için nesnel ve makul bir temele dayanması ve ölçülü olması gerekir. İtiraz konusu kural ile demokratik toplumun varlığında ve devam ettirilmesinde önemli bir rol oynayan gazetecilerin görevlerini yerine getirirken ücretin zamanında ödenmesinin güvence altına alınmasının amaçlandığı anlaşılmaktadır. Gazetecilerin ifa ettiği görevin özelliği gözetildiğinde diğer ücretlilere göre ücret alacaklarının birtakım özel düzenlemeler ile teminat altına alınması için gazeteciler lehine getirilen farklı muamelenin nesnel ve makul bir temele dayanmadığı söylenemez.

31. Ancak nesnel ve makul bir temele dayalı olan farklı muamelenin ölçülü olup olmadığının da değerlendirilmesi gerekir. Mevzuatımızda 4857 sayılı Kanun'a tabi olarak çalışan işçiler yönünden ücret alacaklarının zamanında ödenmemesi durumuna ilişkin olarak en yüksek banka mevduat faizinin uygulanması öngörülmüştür. İtiraz konusu kural ise gazeteciler için ücret alacaklarının zamanında ödenmemesi durumunda temerrüt şartı dahi

aranmaksızın günlük yüzde beş, yıllık yüzde 1.825'e varabilen yüksek oranda fazla ödeme yapılması zorunluluğunu öngörmekte olup bu fazla ödemeye ayrıca yasal faiz uygulanmaktadır. Bu hâliyle kural, basın sektöründe çalışanlar için diğer çalışanlara göre nesnel ve makul bir nedenle de olsa orantısız bir farklı muamelenin getirilmesine yol açmaktadır. Bu itibarla kuralla gazeteciler lehine kabul edilen farklı muamelenin ölçülü olduğu söylenemeyeceğinden kural eşitlik ilkesiyle de bağdaşmamaktadır.

32. Nitekim itiraz konusu kural ile benzer içeriğe sahip olan ve gazetecilere vaktinde ödenmeyen fazla çalışma ücretlerinin her gün için yüzde beş fazlasıyla ödenmesini öngören 5953 sayılı Kanun'un 212 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle değiştirilen ek 1. maddesinin sekizinci fıkrasının ikinci cümlesi, Anayasa Mahkemesinin 19/9/2019 tarihli ve E.2019/48, K.2019/74 sayılı kararıyla Anayasa'nın 2., 10., 13. ve 48. maddelerine aykırı bulunmuş ve iptal edilmiştir.

33. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 2., 10., 13. ve 48. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR, Engin YILDIRIM, Muammer TOPAL ve Selahaddin MENTEŞ bu görüşe katılmamışlardır.

Kural, Anayasa'nın 2., 10., 13. ve 48. maddelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca Anayasa'nın 49. maddesi yönünden incelenmemiştir.

Kuralın Anayasa'nın 5. ve 11. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

IV. HÜKÜM

13/6/1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanun'un 4/1/1961 tarihli ve 212 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle değiştirilen 14. maddesinin ikinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Serdar ÖZGÜLDÜR, Engin YILDIRIM, Muammer TOPAL ile Selahaddin MENTEŞ'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA 25/12/2019 tarihinde karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Esas Sayısı : 2019/108
Karar Sayısı: 2019/101

KARŞIOY GEREKÇESİ

Anayasa Mahkemesinin 19/9/2019 tarih ve E.2019/48, K.2019/74 sayılı kararının “Karşioy” yazısında açıklanan neden ve gerekçelerle 4/1/1961 tarih ve 212 sayılı Kanun’un 14. maddesinin ikinci fıkrasının iptali isteminin reddine karar verilmesi görüşünde olduğumuzdan, çoğunluğun kuralın iptali yolundaki kararına katılmıyoruz.

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Esas Sayısı : 2019/108
Karar Sayısı: 2019/101

KARŞIOY GEREKÇESİ

E.2019/48, K.2019/74 sayılı başvurudaki Karşıoyumda belirttiğim gerekçelerle bu itiraz davasındaki çoğunluk kararına katılmıyorum.

Üye
Engin YILDIRIM

Esas Sayısı : 2019/108
Karar Sayısı: 2019/101

KARŞI OY

İtiraz başvurusu, 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanun'un 14. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "*Gazetecilere ücretlerini vaktinde ödemeyen işverenler, bu ücretleri, geçecek her gün için yüzde beş fazlasıyla ödemeye mecburdurlar.*" hükmünün iptali istemini içermektedir.

5953 sayılı Kanun'un Ek 1. maddesinde yer alan "*... Fazla çalışma ücretlerinin gününde verilmemesi halinde, her geçen gün için %5 fazlasıyla ödenir.*" hükmünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusunda, Mahkememizin 19/9/2019 tarih ve E:2019/48 K:2019/74 sayılı kararıyla söz konusu hükmün iptaline karar verilmiş olup, anılan hüküm itiraz istemine konu hükümle içerik itibarıyla aynı mahiyettedir.

Bu nedenle, Mahkememizin anılan kararındaki karşı oyumda belirttiğim gerekçelerle itiraz konusu hükmün iptali yolundaki çoğunluk görüşüne katılmadım.

Üye
Muammer TOPAL